

Gasp

DIANE MAHIN

Ademloos

Pieter T'Jonck

Gezien op 20 november 2026
STUK, Leuven, in het kader van het Playground Festival 2026

Performance. Is het beeldende kunst of is het theater - of dans? Bij elke voorstelling die als performance gelabeld wordt dringt de vraag zich weer op. Onder 'kenners' toch. Misschien is het niet meer dan de vraag naar het geslacht van de engelen. Alhoewel. Het performancefestival Playground 2026 liet zien dat de meest pakkende performances sterk resoneren met hun tijd. Dat performance dus daarover gaat: over intensiteit en resonantie – op kantelmomenten. 'Gasp' van Diane Mahin is daarvan een ijzersterk voorbeeld.

25 NOVEMBER 2026

Naar adem happen. Diep inademen. Dat is wat we doen als we een ongemakkelijke kwestie te berde willen brengen. Zo gaat je lichaam stress te lijf. De remedie is nochtans soms erger dan de kwaal. Wie blijft naar adem snakken gaat hyperventileren, wordt duizelig en voelt zich benauwd. Benauwder dan eerst. Stress die tot nog meer stress leidt. Welkom in 2026. In 'Gasp' van Diane Mahin.

Geen stom woord

We zitten op drie tribunes rond een klein speelvlak. Achter dat speelvlak rest nog een grote, lege ruimte. Een man (Ahmed El Gendy) staat op en gaat naar het midden, net een beetje buiten het vlak omsloten door de tribunes. Als om een beetje afstand te houden vooraleer nader tot ons te komen. Hij heft een arm, haalt diep adem, opent zijn mond en… zwijgt. Zijn arm zakt moedeloos neer, maar dan vat hij weer moed, richt zijn hoofd op, hapt naar lucht, doet een stap voorwaarts, reikt uit en… weer niets.

Een vrouw (Salya Berraf) verlaat nu haar stoel op de eerste rij, kijkt nog even achterom alsof ze ons om toestemming vroeg en stapt dan ook de vloer op om het hare te zeggen. Het verschil met de eerste man kon niet groter zijn: zo casual als de ene gekleed is, zo stijlvol is de andere. Maar ook zij krijgt, grote ogen of niet, elegante gebaren of niet, geen woord over haar lippen.

Mensen die proberen iets gezegd te krijgen, maar elke keer stokken na een diepe ademtocht.

Zo volgen er nog drie herkenbare ‘types’. Toni Steffens is een lieftallig, wat onopvallend personage. Een leuk meisje, net zoals Oliver Artur een aardige jongen is. Rebecca Lillich Krüger daarentegen is de prototypische rebel, niet alleen door haar zwarte oversized T-shirt met rode opdruk, oversized shorts en opvallende zware botten. Ze maakt ook heftige gebaren, zo van “waar wachten jullie op om in actie te komen?” Maar ook zij krijgen, ondanks diep inhaleren, geen woord gezegd.

Hoe onwaarschijnlijk het ook klinkt, met dat simpele gegeven – diep inademen om het dan eens goed te zeggen, maar er nooit in slagen – maakt Diane Mahin een prangende voorstelling. Ze keert oorzaak en gevolg om. Je ziet mensen die om beurten, en daarna samen, proberen iets gezegd te krijgen, maar elke keer stokken na een diepe ademtocht. Wat daar in een ‘gewoon’ theaterstuk voorafgaat – een geschiedenis, een plot – valt weg. Zo krijg je als toeschouwer de kans, maar voel je ook de noodzaak, om je in te beelden wat deze personages zozeer bezwaart dat ze het niet uitgesproken krijgen.

Hyperventilatie
Hoe langer dit duurt, hoe beklemmender het wordt omdat de personages steeds meer naar adem snakken, en op de duur niets anders meer doen, en het zo ook steeds moeilijker krijgen. Hyperventileren. (Dat lijkt enkel zo: ze passen een bijzondere, circulaire ademtechniek toe, maar het effect is er niet minder om). Het licht rondom hen deemstert ook haast onmerkbaar weg. Ze vallen helemaal stil, met hun monden open in een grote O. Krüger zakt ijzingwekkend traag onderuit in een spagaat. Kwijl loopt uit de mond van Artur.

Je kan daar veel betekenissen/oorzaken aan toekennen. Mahin zelf is niet zuinig op verklaringen. Op haar website schrijft ze: “She makes performative worlds in which sound and image are the driving forces. Her work dissects the body as a social artifact: fleshy, noisy, and molded by violent social absurdities. A single sound from the body can open up an entire world. She follows it, digs in, tears it up, and rebuilds it into theatrical codes shaped by the learned behaviors of an unbearable society.”

Het moet eindigen, maar het is geen echt einde. De machine blijft draaien in je hoofd.

Een ondraaglijke samenleving. Het hoge woord is eruit. Op haar website. Niet op het podium. In de eindeloos uitgerekte finale van de voorstelling vormen de ademstoten van de performers stillaan een absurde partituur van gehijg dat op gang komt en dan weer stilvalt, net zoals zij in beweging komen en weer stilvallen. De personages versmelten, een tijd lang, tot een sociale mechaniek waarin hun individualiteit ei zo na toch oplost. Het licht (een ontwerp van Paulina Prokop) verandert daarbij van helder wit naar giftig geel.

Een soundscape van Josefina Gilardi en Mahin zelf versterkt en verdubbelt naar het einde toe de steeds verkramptere gebaren van de performers. De klank is die van een machine die stenen vergruist en steeds weer blokkeert. Zoals de personages steeds weer in actie komen en dan weer, hyperventilerend stilvallen.

Steeds weer. Steeds weer. Tot het dan toch gedaan is. Het moet eindigen, maar het is geen echt einde. De machine blijft draaien in je hoofd.

Het is heel moeilijk om daarbij niet acuut te voelen hoe weinig je vandaag nog in te brengen hebt in het absurde spel dat de wereldpolitiek is. Al was het maar de uitkomst van de laatste klimaattop: we doen rustig verder. Après nous le déluge. Van sprakeloosheid (en hyperventilatie) gesproken… ‘Gasp’ toont hoe dat resoneert tot in de fijnste vezels van de samenleving: in ons eigen lijf.